

103337

Aftenposten 22/5. 1945
Rettsoppgjøret

med landssvikene

skal gjennomføres strengt,
men på en måte som kan
være et fritt Norge verdig.

Quisling ventes framstilt i forhørsretten i denne uke.

En redegjørelse av riksadvokat Sven Arntzen

Riksadvokat Sven Arntzen hadde i formiddag sammenkalt representanter for den norske og utenlandske presse for å gi en redegjørelse for rettsforfølgningen mot quislingene. Riksadvokaten uttalte:

Det er hittil arrestert ca. 3000 quislinger og collaboratører i Oslo og Akershus. Tallet for hele landet har jeg ennå ikke oversikt over. Disse fengslinger er foretatt med heimel i provisorisk anordning av 26. februar 1943 om polititjenesten i Norge under krig.

Denne anordning gir politiet adgang til å pågripe og fengsle personer som mistenkes for visse grovere forbrytelser og til å holde dem fengslet i opptil 30 dager. Men fristen kan av Justisdepartementet forlenges inntil 120 dager. Dette er å betrakte som en sikringsforanstaltning foranlediget av krigssituasjonen.

Det neste skritt som vi nu skal gå i gang med hurtigst mulig, er den individuelle behandling av de enkelte forbrytere. Mot hver enkelt av dem som påtalemyndigheten akter å forfølge, vil det bli utferdiget en bestemt foreløpig siktelse og på grunnlag av denne siktelse vil vi begjære fengslingskjennelse av forhørsretten. Deretter vil etterforskningen bli drevet så hurtig som overhodet mulig, og på grunnlag av det som kommer fram under etterforskningen blir tiltalesspørsmålet avgjort. Riksadvokaten har selv å avgjøre spørsmålet om tiltale, hvis det aktes nedlagt påstand om høyere straff enn frihetsstraff i 10

år. Ellers avgjøres tiltalesspørsmålet av statsadvokatene, mens politiet i de mindre saker kan utferdige forelegg.

Etter at tiltalebeslutning er utferdiget kommer saken opp til hovedforhandling, de større saker for lagmannsretten, de mindre for by- eller herredsretten. Det er ikke etablert særdomstoler.

I det hele vil vi legge vekt på å behandle disse sakene som andre saker, etter norsk lov og rett. Etter 5 års naziherrerdømme og all den rettsløshet som fulgte med det, skal loven nu igjen råde i landet. Påtalemyndigheten vil arbeide ut fra det syn at de forbrytelser som er begått av forræderne under okkupasjonen er av så grov karakter og har hatt et så veldig omfang at vi tidligere ikke hadde kunnet drømme om at slikt skulde kunne hende hos oss. Derfor må vi være strenge. Det må slås fast en gang for alle at den nordmann som forråder sitt land under krig, blir straffet strengt. Men samtidig vil vi søke å bevare holdet kaldt. Vi vil bestrebe oss for å få rettsoppjøret gjennomført på en måte som kan være Norge, et av Europas eldste rettsamfunn, verdig, og slik at dette oppgjøret kan stå for historiens dom.

Jeg sa at det er loven som no skal råde i landet. Og vi har i den alminnelige straffelov av 1902 bestemmelser som rammer de forbrytelser som er begått. Vi har således strl. § 86 som rammer bl. a. den som under en krig,

↓
forbettes side ?

Aftenposten 22/5 - 1945

Side 2

Retts oppgjøret med landsviktene

hvori Norge deltar, yter fienden bistand i råd eller dåd eller svekker Norges eller noen med Norge forbunden stats stridsevne.

I og med at N.S. gikk inn for å støtte Tyskland i krigen mot Norge, vil alle medlemmer av N.S. rammes av denne bestemmelse. Likeså frontkjemperne og de økonomiske collaboratører («brakkebaroner»).

Videre har vi strl. § 98 som rammer den som søker å bevirke eller medvirke til at rikets statsforfatning ved ulovlige midler forandres.

Det trenges ingen nærmere forklaring at alle N.S. medlemmer rammes av dette straffebud.

Men ved siden av disse — og andre — forræderbestemmelser i straffeloven og krigsartiklene i den militære straffelov, vil vi under rettsoppgjøret få bruk for en rekke andre bestemmelser i straffeloven. Således de som rammer forbrytelser i offentlig stilling, særlig misbruk av offentlig stilling for partiformål eller for å skaffe seg eller andre en uberettiget fordel, offentlig oppfordring til eller forherligelse av straffbare handlinger, ulovlig frihetsberøvelse, legemsbeskadigelse (tortur), drap, underslag, tyveri, utroskap og ran.

Grundlovens § 96 sier at ingen kan dømmes uten etter lov eller straffes uten

etter dom, og § 97 sier at ingen lov må gis tilbakevirkende kraft. Disse grunnlovsbud vil bli fulgt under rettsoppgjøret med forræderne. Vi vil ikke, som enkelte andre land, anvende lover som tillegger seg tilbakevirkende kraft.

Det er således en misforståelse å tro at de provisoriske anordninger som er gitt av Kongen under oppholdet i London er tilbakevirkende lover. For å ta de anordninger som vi vil få mest bruk for under det strafferettslige oppgjør:

De provisoriske anordninger av 3/10 1941 og 22/1 1942 som innfører dødsstraff for visse grove forbrytelser og skjerper straffene for andre, gjelder fra den tid da de ble utferdiget og blir ikke å anvende på handlinger som var begått tidligere.

Og den provisoriske anordning av 15/12 1944, Landssvikanordningen, er i virkeligheten en amnestilov. Loven rammer bl. a. den som etter 8. april 1940 har vært medlem eller søkt om eller samtykket i å bli medlem av N. S. Men som jeg allerede har nevnt, var medlemskap i N. S. allerede tidligere straffbart etter straffelovens forræderbestemmelser. Det nye er at straffesammenheng er lavere enn etter straffeloven. Landssvikanordningen er altså en mildere straffelov enn den som gjaldt før, og Grunnloven forbyr ikke at en mildere straffelov anvendes på handlinger begått før dens ikrafttreden. Lovovertrederne kan jo ikke beklage seg over at de blir behandlet mildere enn etter den lov som gjaldt på gjerningstiden.

På forespørsel uttalte riksadvokaten at Quisling kan ventes framstilt i forhørsretten for avgivelse av fengslingskjennelse en dag i denne use. Fra påtalemyndighetens side vil det bli hevdet at all rettsbehandling skal være offentlig. Det er ingen grunn til å holde dette rettsoppgjøret for nedrullede gardiner, uttalte riksadvokaten.

Quisling har det bra i fengslet og han er nu i meget bedre forfatning enn da han kom inn. Forleden dag bad han om å få briller så han kunde lese. Han får ikke lov å lese aviser, men han har bibel og salmebok.

Alle landsviktene behandles i fengslet etter det vanlige reglement. Matrasjonene er de samme som da tyskerne hadde fengslene.

På spørsmål om hva det vil bli gjort med de tyske gestapofolk og andre tyske krigsforbrytere som er arrestert her, svarte riksadvokaten, at de ikke vil bli utlevert til de allierte myndigheter. De

Riksadvokat Sven Arntzen på pressekonferansen i dag. (Fot. Aftenposten.)

skal dømmes her i landet, etter norsk lov, for de forbrytelser de har begått her

*